

TÜRK ÜROLOJİ DERGİSİ

Turkish Journal of Urology

TÜRK ÜROLOJİ DERNEĞİ YAYIN ORGANI

Publishing Organ of Turkish Urological Society

SAHİBİ:

(Owner)

Dr. Sedat TELLALOĞLU

İstanbul Tıp Fakültesi

Üroloji Anabilim Dalı

Tel: (0 212) 531 35 54

(0 212) 241 22 66

EDİTÖR

(Editor)

Dr. A. Haluk ANDER

İstanbul Tıp Fakültesi

Üroloji Anabilim Dalı

Tel: (0 212) 635 12 03

Cilt : 21

Sayı : 2

1995

3 AYDA BİR YAYINLANIR

YÖNETİM KURULU

Dr. Sedat TELLALOĞLU

Dr. Vural SOLOK

Dr. Armağan ÖNER

Dr. A. Haluk ANDER

Dr. Mete ÇEK

Türk Üroloji Derneği

Adres: Prof. Nurettin Öktem Sk.

Lale Palas Apt. 18/2 80260

Şişli / İstanbul

Tel : (0 212) 232 46 89

(0 212) 241 76 62

Fax: (0 212) 233 98 04

Dizgi Baskı Cilt:

MOTİF BASIM LTD. ŞTİ.

TEL: (0 216) 313 15 00

(0 216) 314 48 43

İÇİNDEKİLER

Yirminci Asırda Modern Urologi ve Türkiye'de Urologinin Tarihiçesi	101
Erduran, B.	101
Radyoterapi Görmüş ve Görmemiş Hastalarda Sistektomi ve Kontaninan Üriner Diversiyon Komplikasyonları	
Fazlıoğlu, A., Gürbüz, Z.G., Çaçkurlu, T., Çek, M., Taşçı, A.İ., Sevin, G.	112
Mesane Kanselerinin Tanı ve Takibinde İrrigasyon Sitolojisi ve Voiding Sitolojinin Karşılaştırılması	
Tansuğ, Z., Zeren, S., Soyupak, B., Demirpas, N., Doran, F., Özkeçeli, R.	117
Yüzeysel Mesane Tümörlerinde İntravezikal Epirubisin ve BCG Profilaksisi: Erken Sonuçlar	
Mansuroğlu, B., Saçak, V., Ergun, C., Yüzay, A., Tokuç, R., Ünlüer, E.	121
Renal Transplantasyonda Ekstravezikal Reimplantasyon	
Oktay, B., Yavaşıcaoğlu, İ., Özyurt, M., Şimşek, Ü.	126
Böbrek Travmalarının Tedavisi ve Sonuçları	
Atikeler, M.K., Semerciöz, A., Baydınç, C., Yalçın, O., Yeni, E.	130
Ürogenital Sistem Tüberkülozu Olgularımızın Değerlendirilmesi	
Yalçın, O., Yeni, E., Yılmaz, M., Saydere, A.T.	134
ENDOÜROLOJİ - ESWL	
Basit Böbrek Kisti Olgularında Sadece Aspirasyon ile Aspirasyon ve Skleroterapi Sonuçlarının Karşılaştırılması	
Merder, E., Mutlu, N., Baykal, M., Çulha, M., Özel, S., Canbazoğlu, N.	140
İki Santimetre ve Daha Büyük Taşlı Hastalarda Taş Sayısının ESWL Sonuçuna Etkisi	
Zeren, S., Soyupak, A., Apak, A., Erken, U., Özkeçeli, R.	144
ÇOCUK ÜROLOJİSİ	
“Wilms Tümörü”	
Özyurt, M.	147
Üretral Onarımda Ağız Mukozası	
Önol, Ş.Y., Albayrak, S., Baykal, K., Şahin, C., İnal, H., Kocaman, K.	151
Çocuklarda Akut Skrotum	
Tander, B., Baskın, D., Yiğit, Ü., Candan, M., Sever, N., Bulut, M.	157
ANDROLOJİ	
Peyronie Hastalığında Medikal Tedavi	
Yalçın, O., Atikeler, M.K., Baydınç, C., Semerciöz, A., Yeni, E.	160
Posterior Perineal Üretoplasti Sonrası Eretil Disfonksiyon	
Baykal, K., Albayrak, S., Önol, Y., Özbilek, B., Şahin, C., İnal, H.	164
OLGU BİLDİRİMİ	
Kör Sonlanan Üreter Duplikasyon	
Yiğit, B., Özgülle, Ş., Çardak, S., Ceylan, O., Çayırsır, V.	169
Retrokaval Üreter	
Yiğitbaşı, O., İmamoğlu, A., Ersoy, H., Sağnak, L.	173
Tuberosklerozis ve Renal Anjiomyolipoma Bir Vaka Sunumu	
Baykal, K., Şahin, C., Albayrak, S., İnal, H., Şenkul, T., Erden, D.	176
Renal Anjiomyolipom'un Tanı ve Tedavisi: Literatürün Gözden Geçirilmesi ve İki Olgu Raporu	
Polat, Ö., Gül, O., Demirel, A., Bayraktar, Y.	179
MİSAFİR YAZAR	
Operative Treatment of Hydronephrosis	
Tynaliev, M.T.	182
Urogenital Fistulas	
Tynaliev, M.T.	184

TÜRK ÜROLOJİ DERGİSİ YAYIN KURALLARI

Türk Üroloji Dergisi, Türk Üroloji Derneği'nin yayın organıdır. Üroloji'nin tüm dallardaki özgün bilimsel yayınları kabul eder. Genel Üroloji dışında, Çocuk Ürolojisi, Endoüroloji, Androloji gibi konulara dergi bünyesinde ayrı yer verir. Ender görülen konulardaki olgu bildirimleri, tanı veya tedavide eğitici yönleri bulunan özelliklere sahip ise yayınlanır.

Türk Üroloji Dergisi üç ayda bir yayınlanır. Türk Üroloji Dergisi'ne yollanan yazılar, yayın kurallarına uygun olarak hazırlanmış ise, Yayın Değerlendirme Kuruluna yollanır. Bu kurulu- nun basılmasına uygun gördüğü yazılara kabul edildi belgesi verilir. Dergi yayın kurallarına göre hazırlanmamış yazılar, düzeltilerek yeniden yollanmak üzere yazarlarına gönderilir.

YAYIN KURALLARI

Yazıların, Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğü ve Yeni Yazım Kılavuzu'na uygun olması gereklidir.

Yollanan yazıların daha önce bir başka yerde yayınlanmamış olması zorunludur. Yazılarda bilimsel içeriğini bozmayacak şekilde kısaltmalar ve düzeltmeler yapma hakkı yayın kuruluna aittir.

Yazılar; tablo, şekil ve resimler de dahil olmak üzere üç nüsha olarak yollanmalıdır. (bir nüshada yazar ve kurum adı belirtilmemelidir.)

Derlemeler 5000, araştırma yazıları 3000, vak'a takdimleri 1500 kelimeyi geçmemelidir.

Yazılar A 4 kağıda, çift aralıklı olarak daktilo ile yazılmalıdır. Gönderilen yazılarda aşağıdaki bölümler bulunmalıdır:

BAŞLIK SAYFASI : Bu sayfada ; Türkçe ve İngilizce başlık; yazarların adı soyadı (en fazla altı isim), çalıştığı kurumlar, metinle ilgili yazışmalardan sorumlu yazarın adı soyadı tam adresi, telefon ve faks numarası belirtilmelidir. Ayrıca yayının diğer sayfalarında kullanılmak üzere "Kısaltılmış Başlık" eklenmelidir.

ÖZET : Türkçe ve İngilizce olarak ayrı ayrı 200 kelimeyi geçmeyen özetler olmalıdır. Özetlerin içeriğinde amaç, metod, materyal, bulgu ve sonuç bölümleri olmalıdır.

ANAHTAR KELİME : Yazı düzeninde özetlerden sonra yer alacak şekilde Türkçe ve İngilizce 3-5 anahtar kelime belirtilmelidir. Bu amaçla Index Medicus'un Medical Subjects Headings (MeSH) den yararlanılabilir.

GİRİŞ : Çalışmanın amacı belirtilmelidir.

YÖNTEM VE GEREÇ; BULGULAR; TARTIŞMA; SONUÇ ayrı ayrı belirtilecektir.

KAYNAKLAR : Index Medicus da bildirildiği şekilde yazılmalı ve yazıda sıra ile numaralandırılmalıdır. Altı isimden fazla yazarı olan yayınlarda, altuncudan sonraki yazar belirtilmeksizin "et. al." şeklinde yazılabilir.

ÖRNEK (Makale)

Staubitz,W.J.,Lent,M.H. and Oberkircher,O.J.:Carcinoma of the penis Cancer,8:371, 1955.

ÖRNEK (Kitap)

Korkud, G., Karabay, K. : Üroloji. İstanbul Üniversitesi Basımevi, p. 36, 1993.

ÖRNEK (Kitap Bölümü)

Robins, C.A. and Jones, K.A.: Bladder cancer in children in : Pediatric Malignancies, Edited by J.K. Early and C.W. Dinner. Baltimore: Williams Co. Vol. 1, chapt. 2, pp 35-46, 1991.

TABLO VE RESİMLER: Tabloların herbiri ayrı bir sayfada numaralandırılmalı, başlık içermeli ve tablonun altında gerekli izahat verilmelidir. Fotoğraflar siyah-beyaz, parlak kontrast kağıda basılmalı, 9x10.5 ebatlarında olmalı, arkalarına kurşun kalemle makalenin başlığı, birinci yazarın ismi, taraf (Sağ-Sol, Üst-Alt) belirtilmeli ve ayrı bir zarf içinde gönderilmelidir. Renkli fotoğraf kabul edilmez. Tablo, çizim ve fotoğraf ayrı ayrı numaralandırılmalı, yazı içerisinde yeri geldikçe numaraları belirtilmelidir.

GÖNDERME KOŞULLARI : Yayınlar; resim ve şekiller de orijinal olmak kaydı ile üç adet olarak yollanmalıdır. Ayrıca bir "Yayın yollama mektubu"nu da içermelidir. (Tüm yazarların yayına katkısı olduğunu, hepsinin yazıyı okuyup onayladığını, başka bir dergide basılmadığı ya da baskıda olmadığını belirten bir mektup).

Türk Üroloji Dergisi'nin Değerli Okurları;

Türk Üroloji Dergisi'nin 1995 yılının ilk sayısında, dergide yapılan değişiklikler konusunda gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz. Bizlere ulaştırdığınız tenkitlerinizin de yardımıyla her sayıda daha iyi bir dergi çıkartma gayreti içerisindeyiz. Türk Üroloji Dergisi'nin mesleki yaşamınızda ilgi ile elinize aldığımız bir bilimsel yayın olması ilk amacımız.

Yaptığımız çalışmaların sadece ülkemizde değil, uluslararası bir ortamda değerlendirilmesi hedeflerimizden bir diğeridir. Bu amaçla Türk Üroloji Dergisi'nin Excerpta Medica database EMBASE'de ve Index Medicus da yer alabilmesi için gerekli ilk başvurular yapılmıştır.

Türk Üroloji Derneği üyelerinin bir haberleşme aracı da olan dergimize ulaşan kongre simpozyum gibi bilimsel etkinlikler en kısa sürede sizlere duyurulmaktadır.

Son aylarda Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı bünyesinde kurulmuş olan "Ergun Özalp Üroloji Araştırma Laboratuvarı"nın çalışmalarına başladığını öğrenmiş bulunuyoruz. Ülkemizde, Üroloji Anabilim Dalı bünyesinde kurulan ilk temel bilimsel araştırma laboratuvarı olan bu merkezde doku-hücre kültürleri, in situ hibridizasyon ve immunhistokimyasal çalışmalar yapıldığı bildirilmektedir. Genç meslektaşlarımızın, böyle laboratuvarlarda araştırmalar yaparak yetişmelerinin, ülkemizin bilimsel hayatına önemli katkıları olacağı aşikardır. Öncü girişimlerinden dolayı Marmara Üniversitesi Üroloji Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Atıf Akdaş'ı kutlarız.

Yeni Türk Cumhuriyetleri ile bilimsel ilişkilerin oluşması için ilk adımlar atılmıştır. 13. Ulusal Üroloji Kongresinde aramızda bulunan Prof. Dr. Tinaliyev'in çalışmalarını dergimizin bu sayısında "Misafir Yazar" bölümünde bulabilirsiniz. Yine bu sayıda yıllar önce kaybettiğimiz Prof. Dr. Behçet Sabit Erduran'ın Türkiye'de Üroloji'nin gelişimi ile ilgili bir yazısını bulacaksınız. Bu değerli yazıyı yayınlandığı yıllardaki Türkçe ile sunuyoruz. Sizlerin de bu konuda sahibi olduğu dökümanlar varsa, bunları dergimizde değerlendirmek isteriz.

Yeni çalışmalar, değişik görüş ve öneriler dergimizi zenginleştirecektir. Bu amaçla katkılarınızı bekleriz. Saygılarımla.

Dr. A. Haluk Ander

**14. ULUSAL
ÜROLOJİ KONGRESİ
ULUSLARARASI KATILIMLI**

20-23 EKİM 1996

KONULAR

- ÜROGENİTAL SİSTEM KONJENİTAL
ANOMALİLERİ
 - JİNEKOLOJİK ÜROLOJİ
 - BÖBREK TÜMÖRLERİ (PANEL)
- ve
- SERBEST BİLDİRİLER

YİRMİNCİ ASIRDA MODERN UROLOGİ VE TÜRKİYE'DE UROLOGİNİN TARİHÇESİ*

PROF. DR. BEHÇET SABİT ERDURAN

Yaşadığımız yirminci asırda “Modern Urologi” denildiği zaman düşüncelerimiz bizleri derhal bu asır içinde bütün bir varlığı ve yararlılığı ile yükselen yüksek tıp dünyasının - ihtisasları takdir ve teşvik eden - ilmi muhitlerine bakmak mecburiyetinde bırakmalıdır.

Orada görülür ki, asri tıbbın günden güne artan mübrem ihtiyaçları ile çoğalan ihtisasları arasında uzviyetimizin en önemli bir ödevini gören Uroloğinin de kendine has kudretli ve kıymetli bir yeri vardır.

Tıp tarihinin On dokuzuncu asra kadar uzayan uzun zamanlarında, tıbbın iki esası addedilen dahili ile haricisinin asli muntakalarından mantıki bir lüzum ve ihtiyaca göre zaman zaman ayrılan diğer ihtisasları gibi Urologi de geçirdiği bin mütekamil safhalardan sonra ayrılmaya yüz çevirmiş ve On dokuzuncu asrın başlarında rüşünü isbat ederek Yirminci asırda bulunduğumuz bugünde ise tam bir istiklal içinde hal ve istikbalini tayin ve temin eylemiştir. Bu halde Yirminci asırdaki, tababet , artık geçmiş asırların yalnız dahili ve harici denilen ve bütün tıbb şubelerini ihtiva ediveren iki tıbb şubesinden değil, insani ve sıhhi bir gaye uğrunda beşer mekanizmasının en inceliklerine kadar nüfuz edici bir lüzum ve ehemmiyete göre pek yerinde olan bir taksimi amal ile hayati zaruretler için ayrılan ve başlıbaşına tıbbın birer aslı ve esası olan müteaddit ihtisas zümrelerinden ibaret bir küll olduğuna külli bir inan getirmek icabeder.

Biz bu yazılarımızla diğer ihtisaslardan daha ziyade - onları kendi sahiplerine bırakarak- bir ihtisası mevzuu bahsetmek istiyoruz.

Bu da bizim müteveggil olduğumuz “Urologi” ihtisasıdır. Bugüne kadar geniş bir bilgi alanında bütün bir başarı kudret ve kabiliyetle yürümekte olan Uroloğinin hiç bir zaman müdafaa edilmeğe ihtiyacı yoktur. Onun en büyük müdafii branşı dahilindeki icraat ve müdahalatı muvafakiyetleridir.

Yalnız düşünülmeğe şayan olan bir cihet, inhisari bir zihniyetle pek vasi denilen umumi cerahi içinde, Uroloğinin tatbikine lüzum gösterdiği kaidelere hiçbir ehemmiyet verilmeden yapılan cihazi bevli müdahaleleri ve ameliyatları dolayısıyla bu cihaz hastalıklarından muztarip insanlar, ya hayati bir tehlikeyi ve yahut da ızdıraplı bir maluliyeti teselsül edegelmektedirler. Bu fena neticeleri işitmekten ve görmekten çok müteessiriz.

Bu cihetle bunlara Uroloğinin şümüllü bir kudretile mani olmağa kalkmak ve çalışmak saatinin artık pek hızla çalmakta olduğunu duymaktayız.

Tıbbi bir ahlakın ulvi bir varlığından var olan “Deontoloji” ye edilen büyük bir riayet ve hürmetle mesleki bir muaşeretin korunması ne kadar lazım ise de tıbbın asil bir gaye için amir olduğu en mühim bir koruma vazifesinin de herşeyden evvel hayatlarının tekmil saadet ve felaket-

* Türk Üroloji Dergisi 1936 yılı 2. sayısında yayınlanmış olan bu yazı, Sayın Ayla Erduran'ın izni ile ve herhangi bir değişiklik yapılmadan yeniden yayınlanmaktadır.

lerini tıbbın insani olan yüksek icraatına bağlayarak ona sessizce tam bir itimadla nefislerini teslim eyliyen zavallı insanlara hasredilmesi en birinci gelmelidir.

Eğer görüşlerimizi ve düşüncelerimizi ilk Adamın yaratılış gününden bugüne kadar getirmiş olursak insanlık ile beraber doğan tıbbın; o ilk devirlerin yokluğu ve çıplaklığından bugünün varlığına kadar yaşayanların ızdırplarını gidermekte yine yerine göre çalışıp çabaladıkları görülür.

Bu halde beşerin sağlığını başaran hekimliğin başlangıcından beri her bir derde ayrı ayrı bir çare bulmağa çalışıp uğraşması zamanımızda pek yerinde kanuni olarak ihtisasa verdiğimiz ehemmiyetin lüzumunu göz önüne getirebilir.

Bu böyle olmakla beraber her ne olursa olsun biz yine tıbda ihtisas namı altında ayrıca bir inhisarı da kökleştirmek emelinde değiliz.

Yeter ki gerek dahili ve gerek harici hastalıkların müdatında teşhis ve inzar için elzem olan hususi ve lüzumlu bir muayene ile iyi neticeler elde edilsin, bununla da muztarip bir insan camiası sağlam bir hale getirilsin.

Bu ancak pek ince ve düşünüşlü çalışmalarla olabilir, yoksa hiç tetkike lüzum görülmeden ulu-orta, gelişi güzel bir müdat, eski devirlerde bile cari olamayan icraattandır.

Miladdan asırlarca evvel tıbda, yalnız bir bakışla elde hiç bir teşhis vasıtası bulunmazken hatta daha ileri gidilirse muayene usulleri arasında ne ces ve ne de ışğa mevzuu bahs değil iken bile yine tıbbın babası olan Hyppocrat'ın münteşir telifatı içinde uzviyetimizin en ehemmiyetli bir cihazı olan cihazı bevlinin mütaleasına yarar (Uroskopie) ye yani idrar müşahedesine dair pek çok pasajlara tesadüf olunurdu.

Bununla da hastalıkların teşhisine ve inzarının tayinine gidilirdi.

Yirminci asır ise, değil bir uzvun artık bir hücrenin bile mahiyetini tetkik edici bir ihtisas asrı olduktan sonra tıbbı yalnız bir iki branşta toplamak istemek Hyppocrat devrinden de daha gerilere dönmeği dilemekten başka ne olabilir?

Mevzuumuza gelmek için diyebiliriz ki, bugün eli bıçak tutan her bir cerrah; tekniğinin kuvvet ve kudretine güvenerek vasi telakki ettiği umumi cerrahi domeni içinde Urologiyi alakadar eden bir "nephrektomie" yapmakda serbest olabilir. Yalnız uzviyetimizin birer uzvi süzgeci olan bir çift böbreğimizin fizyolojik vazifelerinin tam olup olmadığını, teşrihi vaziyetlerinde bir galatı tabiat bulunup bulunmadığını anlamadan bir müdahalede bulunmağa ne bir imkan ve ne de bir hak kazanabilir.

Bunun için muhakkak Urologi dairesinde bir teftişe ihtiyaç vardır. Bu da ancak Urologide mümaresesi olanlar tarafından iyi yapılabilen bir teftiştir.

Bir cerrahın, bevli bir müdahalede bunlardan istiğna göstermesi, kendisi yapmadığı veya yapmadığı halde yapacaklarada müracaat etmemesi ile tam bir istibab kararı vermeden bir ameliyata girişmesi hatalar içinde hatalar doğuracağından tıbbın ve insanlığın affedemeyeceği en büyük bir cürüm ve günahı işlemiş sayılır.

Bundan dolayı yirminci asırda "Modern Urologi" başlığı ile başladığımız bu yazılarımızla tıbbın hali hazırda mühim bir esası olan Urologinin bu son zamanlarda ne halde olduğunu ve bu olmadan cerrahi sahasında neler yapılmakta bulunduğunu Urologiyi takdir edip bilenlere değil, onu kasden hiçe sayıp bilmek istemiyenlere veya hakikaten buna dair hiç bir nosiyonu bulunmayanlara göstermek ve bir hülasa olarak öğretmek istiyoruz. Çünkü asrımızdaki doktorluk; eski devirlerin "keyfe mayeşa" doktorluğundan çok yükselmiştir. Bunun için hangi bir kısımda olursa olsun küçük bir ihmal kanunla menedilmiştir ve hukuku beşer bihakkın muhafaza edilmiştir. Bu yüzden yazılarımız içinde bulunmasını muvafık gördüğümüz "Doktorun hukuki mesuliyeti"ne dair yapılan kanunlardan pek mühim olan bir kaç maddenin bazı kısımlarını kaydetmekle meslekdaşlarımıza mesleki bir yardımda bulunmağı kendimize bir ödev bildik.

(Türk ve İsviçre kanunlarına ve Federal mahkemenin içtihadına göre doktorun hukuki mes'uliyeti)(*).

1- Teşhis: Doktor hastasını münasebeti hukukiyenin mahiyeti; muayenenin istilzam ettiği bütün zaman ve dikkati kaidelerine uygun olarak muayene etmek vazifesile mükelleftir. Buna mukabil doktor ihmalkar davranır ve bilinmesi zaruri olan şeyleri bilmezse bu takdirde bir kusur ve bir hata işlemiş demektir.

Mesela bir doktorun karakteristik harici arazın mevcudiyetine rağmen teşhis koyamaması, vaziyetlerin ve tıp ilminin bugün gösterdiği fenni usulleri tatbik etmemesi mes'uliyetini istilzam eder.

2- Tedavi: Doktor tıp fenninin umumiyetle kabul ettiği ve ekseriyet tarafından takip edilmekte olan prensiplere riayet etmeğe mecburdur.

3- Tıp kaidelerinden birinin nazarı itibare alınmaması: Doktor tedavide ihmal gösterir yahut muktazi dikkati sarfetmezse hastasının üzerinde üstünkörü cür'etli tecrübelerle kalkışır ve yahut umumiyetle kabul edilmiş ve tatbik edilmekte olan ilmi presiplerden doğan tıp kaidelerine muhalif harekette bulunursa mesleki bir hata ika etmiş olur.

4- Bir mütehasşisa müracaat: Fevkalade hallerde ve hastalığın mahiyeti, ağırlığı yahut tedavi eden doktorun tecrübesizliği veya ademi vukufu vaziyetlerinde (Mütehasşisa müracaat) mükellefiyeti mevcut addolunur.

5- Doktor asistanlarının ve yardımcılarının hatalarından Borçlar kanununun yüzücü maddesine göre mes'uldür.

Doktorun şahsi hatasile yardımcılarının hatası arasında fark gözetilmeye lüzum olmadığı gibi bu hususta doktorun mes'uliyetini bertaraf edecek delil ikamesine de cevazı kanuni yoktur.

Pek etraflı ve haklı bir düşünüşle mer'iyete geçen bu kanun, bir taraftan hastaların hayat ve sıhhatinin diğer taraftan da doktorun şeref ve haysiyetinin korunması zımında insani bir gayeye matuf dikkat ve meharetimizin tamamen sarfedilmesi mecburiyetini bir kere daha bizlere hatırlatması itibarile tevkire şayandır.

Mevzuumuza taalluku dolayısıyla bu husustaki tavzuh edebilecek bir kaç tıbbi misalin kaydı ise kanunun intişamda ne büyük bir isabet olduğunu tasrih etmesi dolayısıyla faideli görülür.

Umumi cerrahi içinde Uroloji kaidesinden uzak kalınarak yapılan ameliyelerden çıkan fena ve acı neticeler:

1- Bir tarafa ait olduğu yalnız seriri bir görüşle teşhis ve teyid olunan bir Hydronephrose vakasında bir Uroloji muayeneye lüzum görmiyen bir cerrah tarafından yapılan bir nephrektomie ameliyesinden sonra peritonitden mütevellit bir intanla mortel bir netice alınır ve yapılan otopside her iki kilyenin yerinde olduğu görülürse: Bu ancak Urologinin koyabileceği bir teşhis ve istibaba varılmadan yapılan bir ameliyedir. Bu ameliye acaba cerraha, bıçak ve teknik kuvvetile yüz güldüren bir muvaffakiyet kazandırmış olabilir mi?

2- Bir Pyonephrose calculeuse vakasında ihlil darlığını sebep tutup basit bir radyographiden başka hiç bir muayeneye tabi tutmayan ve böbreklerin vazifeleri hakkında dahi bir fikir ve kanaate sahip olmadan taşla beraber böbreği çıkaran bir cerrah, bu ameliye esnasında kilyenin teşrihi marazi noktasından makroskopik harabiyetini takdir etse bile ameliyatı müteakip hastanın anüriden ölümüyle yapılan otopside yalnız tek böbrekli olduğu anlaşılır ve görülürse hayati bir iyilik yapmak için dahi vaki olsa, bu nephrektomienin cerrahi sahası içinde gayri fenni ve ilmi bir ameliye olduğu tezahür eder. Zira ihlil darlığının mevcudiyeti müvessialar ile giderilip separasyona müsait bir hale getirilmesi mümkün olurken yapılmaması, herhangi bir düşünce ile olsa da bu idrar ayırma keyfiyeti yapılamadığı takdirde böbreklerin teşrihi vaziyetleri, fiziyolojik vazifeleri daha kolay bir yoldan pek ala anlaşılabilir. Bunun için şimdi yirminci asrın Urologisine büyük değerde bir armağan olan ve her bir pratisyen tarafından pek basit bir halde yapılması mümkün bulunan von Lichtenberg'in verid dahili piyelografisinin neden dolayı yapılmadığı cerraha açıkca sorulabilir.

3- Sağ taraf "Piyonephrosu" bulunan bir vak'ada ise bir cerrahın bir Urolog gibi yapmak arzusunda bulunduğu separasyonda yalnız tüblere akan idrarlara bakarak birinin berrak diğerinin bulanık olmasıyla sağ kilyenin bozukluğuna, solun da sağlamlığına bir hüküm vermesi fenne ve ilme muvafık değildir.

Zira bozuk olduğu kabul edilen sağ kilyenin bu tarzda bir muayene ile tamamen çıkarılmasından üç, dört gün sonra husule gelen anüri ve üremile hastanın ölmesi her ne kadar otopside görüldüğü üzere şahsın (tek böbrekli ve çift halibli) bir falatı tabiata malikiyetine atfedilirse de asıl mes'uliyetin uzviyette bu anomaliyi teşhis ettirebilecek asandan bir piyelografi yapmağı ihmal eden cerraha verilmesi lazımdır. Çünkü sağ tarafta görülen pyürinin tek böbreğin kutbu süflisinden, soldaki berrak idrarın da kutbu ulvisinden geldiğini anlatabilecek bir çok vesait bugün elde vardır.

3- "Cystite" ve ateşle müterafik devam eden bir pyüri vakasında konulan yanlış bir huveyza iltihabi teşhisi ile de bir hasta süt yoğurt rejimi içinde halsiz bırakılırken sırf kateterizm ureteralin enfeksiyon vereceği aykırı düşüncesi, uzun zamanlar hastanın Urologi muayenesinden geri bırakılmasına ve bu yüzden avanse bir tüberküloz renaline teşhisine büyük bir mani teşkil etmiştir. Sonradan Urologik bir muayene bu hakikatı tezahür ettirmiş ve nephrektomie ile büyük bir kilye tüberkülozundan hastanın şifası temin edilmiş ise de tedavinin geç kalması itibarile devam eden mesane iltihabının ıztırap verici mes'uliyeti acaba kime verilmelidir?

4- Seperasyonsuz, pyelografisiz hulasa hiç bir Urologik tetkike tıbbi tutulmadan ve hatta muayeneye bile fırsat verilmeden taşlı böbrek vak'alarında nephrostomie yerine kolayca bir nephrektomie yapılması taş yerine hayatta büyük bir hizmeti olan böbreğin çıkarılması cerrahi bevli vak'aları ameliyelerinde affolunamaz hatalardandır.

Burada şahsın bir defa, (tek böbrekli) kalması ve kalanın da fizyolojik faaliyeti meçhul olması ve ameliyeden sonra piyürinin devam etmesi hayat ve sıhhat için büyük bir zarardır.

5- "Aylarca süren ve merakı eymene tevafuk eden sancılı ve ateşli bir hastalığın teşhisi cerrahi ve dahili bir konsultasyon kararile bir - Kolesistit süpüreye- vardırılyor. Cihazı bevli burada hiç nazarı dikkate alınmıyor, huveysalı safravinin (tetra iyode) a kamilen müsbet bir cevap vermesine rağmen kesenin derhal çıkarılması ve normal bulunması teşhisin tam olmadığına bir delildir. Zira hastanın ateşi kesilmiyor. ıztırabı artırıyor, nekahati için diğer bir yere kaldırılıyor. Dahili müdava- ta terkediliyor."

Cerrahiye umumi bir görüşle görmek isteyenlerin affolunmaz bir hata yüksekliğini gösteren bu vak'ada ise: On iki gündenberi anüri ve üremi koması içinde çırpınan ve bir kaç saat sonra doymadığı hayata gözlerini kapayan zavallı bir gencin ne olurdu? bir kere de cihazı bevli muayenesi ihmal edilmeseydi ve lüzumsuz bir "Kolesistektomie" yerine bir "nephrektomie" yapılvirseydi her halde asıl hastalığın menbaı olan tüberküloz renaline kaldırılmasıyla daha ilmi bir ameliye yapılmış olurdu.

6- Sağ taraf batında husule gelen bir kolikden hemen bir apandisit düşünülmesi ve hastanın derhal ameliyata sevk edilmesi bir cerrahı, cerrahi domeni içinde büyük bir başarılı gibi gösterirse de, ameliyattan sonra koligin tekrarlanmasıyla bu hastadan bir Urologun büyük bir halip taşı bulup çıkarması ve hastayı ıztırapdan kurtarması Urologinin ince ihtisasıyla cerraha taş çıkartması sayılmalıdır.

Bunlarla yalnız bir kaç tanesini izah ettiğimiz ve bir çok dökümanlarımızı elde tuttuğumuz vak'alar; umumi cerrahi içinde yapılan fakat Urologi kaidelerine hiç uymayan veya uydurulmayan vak'alardır ki bunlar bütün bir hata içinde vaki olduklarından itiraz kabul etmez bir raddede muaheze ve itabe şayandırları. Bunlara rağmen bütün bir Urologi vukuf ve mümaresesi ile dikkatli muayenelerini icra ederek veya ettirmesini bilerek insani bir maksada hizmet eden cerrahlar, Urologi ailesinden birer Urolog olarak telakki edildiklerinden onlara karşı hürmet ve muhabetten başka bir söz söylemeğe hakkımız yoktur.

Yirminci asrın cerrahiye müteallik bütün ihtisaslarında görülen muvaffakiyetler, cerrahideki umumi nosyonun tekemmülünden sonra icraatında gösterilen kuvvet ve kudretin yalnız bir cihaza hasredilmesiyle temadi ettirilen elverişli ve müdekkikane bir faaliyetin neticesidir. Bu tarzı hareket, kanuni olmakla beraber Üniversitaire bir tekamüle kavi bir mesned teşkil eder. Bu mesnedden kuvvet alamayanlar ve umumi cerrahi kaidelerine vakıf olamayanlar Urologi de yedi tula sahibi de olsalar yine ihtisaslarında ve çalışmalarında muvaffak olamazlar. Netekim bunun zıddı olarak Urologide mümaresesi olmıyan cerrahlar da idrar yolu hastalıkları müdavat ve ameliyatlarında tekniklerinin en muktedir bir şahsiyetleri de olsalar yine hastalarına bir Urolog kadar esaslı bir faidede bulunamazlar. Çünkü:

Urologi, Biologi noktai nazarından cerrahi kadar vüsatî haizdir. Aynı zamanda ihtisasi vasıtlarla mücehhezdir.

Paris Tıp Fakültesi Profesörlerinden Maurice Chevassu bir cerrah olduğu kadar da mükemmel bir Urologdur. 934 açış dersinde pek haklı olarak "Physiobiologie de vasi bir sahası olan Urologinin büyüklüğünü, derinliğini ve araştırmalarında ve hususi cerrahi tekniklerinde ince bir dikkat ve itina'yı icab ettirir mühim bir branş olduğunu" belig bir surette söylemektedir. Bu böyle olunca:

Cerrahinin bütün şümüllü sahasına yetişebilmek ve tam manasile herşey oluvermek zannedildiği kadar kolay bir iş değildir. Hayatta her şeyi yapmak iddiasında bulunanlara karşı Fransızların bir darbı meseli pek yerindedir.

Ce qui est propre à tout, n'est propre à rien.

Urologiyi yalnız teşhis ve tetkik vasıtası telakki edip ameliyatlarında kendilerine hasrettirmek istiyen cerrahlar bir hastalığın teşhisi için oskültasyon ve perküsyonu birine yaptırıp tedavisi için de reçetesini bir diğerine yazdırmak istiyenlere benzerler.

Urologi, bütün vesaiti teşhiesile mücehhez cihazı bevli cerrahisinin son dayandığı emin ve vasi bir sahadır. Bu emniyet ve vas'atı içinde bunu yalnız bir sistoskopa bırakmak tıp aleminde en mühim branşı kısır yapmaktır. Buna karşılıkda:

Oftalmoskopi bilmiyen bir cerrahın göze el sürmesi nasıl yanlış ise sistoskopun bütün inceliklerini de kavramayınca bir böbreğe dokunması öylece yanlıştır.

Bundan dolayı şark ve garbın ve bütün dünyanın alemşümül cerrahları eğer cihaz bevli cerrahisinde çalışmak için bir arzu gösterecekler mutlak surette bir Uroloğun fikrinden istifadeyi en önde tutarlardı.

1918 'de Berlin Üniversitesinin Birinci hariciye kliniği Profesörü Bier, ismi gibi şöhreti de cihanda bir olan büyük bir cerrah, umumi cerrahi içinde bile cihazı hazmi cerrahisile teferrüd etmiştir. Her bir ameliyatı büyük bir muvaffakiyetle başaran bu yüksek ilim adamı eğer bir böbrek üzerinde bir ameliyat zaruretinde bulunsa derhal o zamanın Urologi Profesörü Eugen Joseph'den, ikinci hariciye kliniği Profesörü değerli Hildebrand ise systoskopun mucidi Max Nitze'nin Doçenti hali hazırın profesörü Otto Bingleb'den bir rey almadan bevli bir müdahaleye cesaret göstermediğine bir çok kereler şahit oldum.

Urologiye olan itimadın tam bir surette tekevünile diğer ihtisaslar gibi bunun da müstakil kalmasından sonra cerrahide içten içe bir ayrılma başlamıştır.

Dimağ cerahisi nüha, asab cerrahisi, sadır cerrahisi, batın cerrahisi, ortopedi ve çocuk cerrahisi gibi kendine mahsus incelikler gösteren diğer kısımlarda birer birer kendi alemlerinde yükselmeler gösterdiler. Ortopedide Hermann Gocht, Langel ve Hohmann ve Lorenz gibi önderler görülürken, ve bu günkü muvaffakiyetlerinin tevalisi ile dimağ ve nuha' için Breslav'da Förster, Fransa'da De Mratel ve sırf neuro - chirurgie için Clovis - Vincent bu yolda yenilikler gösterirlerken Berlin Üniversitesinde de bilhassa çene cerrahisile iştigal eden Axhausen'ın bir kürsüsünün, hatta yine Berlinde kulak, burun ve boğaz kliniği ikiye ayrılıp, yalnız burun , kulak için bir, bir de boğaz için ayrılan ihtisas kürsülerinin faaliyet ve tekemmülleri de nazardan uzak tutulamaz. Bu intizam içinde

artık cerrahinin de ne kadar teşaub ettiğini göremeyecek bir cerrah kalmamıştır zannındayız. Kalanlar varsa, insani ve manevi olmaktan ziyade maddi menfaatini tercih edenler ve insanıyete hizmet etmeği bilmeyenlerdir. Bu böyledir ve daima böyle olacaktır. Çünkü Üniversitelerin bizlere verdiği tam bir salahiyetle ilmin kaynağı olan bu yüksek muhitlerde ilmi yaymak ve yükseltmek için ancak müfredatta tekamülün en emin ve ideal bir düstur olduğu tesbit ve tahakkuk ettirilmiştir.

Fransa'da Lille Tıp Fakültesinde Patologie kürsileri içinde tedrisi mümkün olabilecek hastalıklardan cihazı hazmiye ait "Kebed hastalıkları" için Prof. Parturier'in "Hepatologie" kürsüsünün mevcudiyeti, şüphesiz tıp tedrisatında söylediğimiz "müfredatta tekamül" düsturuna pek güzel bir örnek olabilir.

Fransa'dan başlayıp Amerikada ve bütün dünyada bir hakikat olarak kabul edilen bu taksimi amale Genel savaştan sonra Almanyada "Casper, Jsrael, Ringleb, Völcker, Von Lichtenberg, Kneise, Lewin, Rosenstein, Joseph, Stoeckel, Rothscild" ve Viyana'da Blum, Zückerkandl, Lichtenstern, Gangstatter, Bachrach, Pleşner, Paschkis, Necker, Hryntschak gibi Ürologi kürsüsünün ihdasına çalışmışlar ve temelini de kurmuşlardır.

Halen Berlin'de ve Münih'te ikişer semestrlik Urologi tedrisatı Fakülte programlarında tesbit edilmiştir.

Almanya'dan sonra İsviçre'de de Geneve'de bir semestr tedris olunacak Urologi dersleri programa resmen kabul edilmiştir. Viyana Üniversitesinde ise Viyananın mütemayiz Urologlarının muvaffakiyetli mesailerile bir mektep halini alan ve dünyanın dört ucundan gelen bütün meslektaşlara kurslarla, ameliyatlara her bir klinikde birer tedris sahası olan Urologinin layık olduğu kürsüsünün Üniversiteye girmesi işi de otoritelerinin ve ilimseverlerin kuvvetli varlıklarının başaracağı pek basit bir iş olduğu kanaatindeyiz. bu da artık olmalıdır ve mutlak olacaktır.

Yirminci asır içinde bir asırlık şerefli bir maziye dolduran Fransadaki Urologi mektebi ise Urologinin bir beşiği olarak gösterilebilir. Bu ilmin banisi ve babası addedilmekte şüphe edilmeyen Profesör Guyon'un yüz seneyi geçen bir zaman evvel yine böyle cerrahlarla olan geniş mücadelesinden ilmin bir zaferi olarak meydana getirdiği "Urologi mektebi" bugüne kadar daima vüs'at peyda etmiş, tıp dünyası içinde bir örnek olarak yükselmiştir.

Bu yüksek mektebin yetiştirdiği otoriteler, sırasile bir asrı dolduran çalışmalarile Guyonu hakkile ve şereflerile istihlaf etmişlerdir. Fransanın müstemlekeleride dahil olmak üzere bütün Üniversitelerinde ateşin bir energile çalışılırken Parisde Guyon, Albaran, Legueu den sonra Maryonun işgal ettiği Urologi kürsüsü zamanımızın modern Urologisile Avrupada misli az bulunur bütün teşkilatı haiz bir ihtisas mektebi haline gelmiştir. Bu eazımdan sonra aynı yolda birer mucid ve rehber olarak yürümekte olan "André, Ambard, Chevassu, Chauvin, Chabanier, Fey, Ertbischaff, Duvergy, Jeanbrau, Heitz-Boyer, Janet, Luys, Pasteau, Minet, Papin" gibi üstadlar da yirminci asır içinde bir asrı dolduran büyük emeklerin hayırlı halefleri, yüksek şahsiyetleridir. Geniş bir bilgi ve ihtisas yolunda gösterdikleri ilmi harikalar universitaire bir mahiyette Fransız Üniversiteleri Tıp Fakültelerinin göğsünü hakkile kabartmakta ve ilim dünyasını kendilerine derin bir saygı ve sevgile bağlatmaktadır.

Büyük bir meslek aşkıyla Urologi yolunda çalışan bu yüksek ilim ocaklarının başında bulunan şeflerinin mesailerinden zevk duyarak aylarca senelerce süren istifadeli görüşlerimde elde ettiğim bir kanaat varsa o da; bu feyz menbalarından doğan güzel çalışmaların müsbet neticeleri bütün dünya Üniversitelerinde Urologinin, bu verimli seçrei bevliyenin yıkılmaz bir derecede kök salması ve hayata yarar yemişlerinin daima toplanmakta olmasıdır.

Hele Birleşik Amerika Cumhuriyetinin bütün Üniversiteleri Tıp Fakülteleri; Urologiyi en ince teferrüatına kadar modernize etmiş ve yenilik içinde yenilikler göstermiştir. Sırf ilmi çalışma hasebile yükselmiş kliniklerden Baltimor da Johns Hopkins Üniversitesi Tıp Fakültesinde nadir bir kudret ve kabiliyetle meşhur olan Profesör Joung'un kliniği parmakla gösterilebilir.

Bu değerli zatın direktörlüğü emrinde teessüs eden bu müessesede Urologi yüksek tekemmülatile tıbbi şeref verici bir faaliyettir. Muazzam bir sahanın geniş dairelerinde müteaddit ve müstakil bir surette yer yer kurulan röntgen cihazlarıyla mücehhez separasyon odaları, radyumun Urologik tatbikatına elverişli bütün tekemmülati haiz kısımları göz önünde Urologinin birer temelini canlandırır. Piyelografiler, piyeloskopiler, kystoskopilerin sayısız yapıları günün daimi işgal-lerindedir.

Tedrise mahsus Anfiler, yüzlerce talebenin istiafına kafi ameliyathaneler bütün asepsiyi temerküz ettirmiş birer ilim kaynağı ve muvaffakiyet ortağıdır. Orada geçecek kısa bir an ilim yolunda yürüyenlere mıknaşisi bir tesir bırakır, oradan mevcudiyetlerini bir türlü ayırmak mümkün olamaz.

1929'da Amerika'da gördüğüm bu tekemmülati ve faaliyeti dimağıma hakketmekle elan ne büyük bir saadet duymaktayım.

Urologiyi yalnız teşhis ihtisası zannedenler Urologinin Üniversiteler içinde bir tedaris ve teder-rüs müessesesi olduğunu mutlak görmelidirler.

O vakit anlar ki umumi cerrahinin vasi icraatı içinde yapılanlarla bu ihtisas sahasındaki başarılanlar arasında ne büyük bir fark vardır. Eminim o anda içlerinden gelen muhik bir duygu ile tıbbın bu branşına bir nazarı hürmet atfetmekten uzak kalamazlar.

Newyorkun milyonlar sarfile yeni temeller üzerine kurulan binlerce yataklı "Newyork has-tanesi" içinde Lowsley gibi Urologide metod sahibi yüksek bir şahsiyetin en modern bir kliniği bir-birinden faal ve ateşin muavinleriyle geniş bir faaliyete, esaslı bir tedrise merkez olmuştur.

Bu ilim merkezinde gördüğüm perineal prostatektomi usullerindeki mükemmeliyet bu usulü pek suhuletle ilerletmektedir. Kısa bir zamandaki ziyaretimde gösterilen metodlarının tatbiki için ameliyatı uhdeme bırakılan bir hastanın tedavisi tevdi nezaketini Amerika Urologi kliniklerinin bu ilmi öğretmek ve yaymak hususunda ne kadar cömerd olduklarına şükür edilecek bir delildir.

Yine Newyorkta Profesör Keys gibi yüksek bir Urologun başında bulunduğu muazzam bir klinik Üniversite Tıp Fakültesinde sırf cihazı bevlî cerrahisi tedrisatı için temeyyüz etmiş bir nümunedir.

Uretroskop cihazile ve cerrahii bevlideki muvaffakiyetli icraatle tanınmış olan Mc. Carthy'nin kliniği ise dışarıdan geleceklere içindekileri gıpta ile takdir ettirecek bir derecede hali mükem-meliyettir.

Görülüyor ki bütün dünyayı ihata eden Urologi, Fransadan başlayarak Almanyada, Viyanada ve Amerikada temerküz ettikten sonra Büyük Britanya, Kanada, Şili, Guba, Bresil, Japonya, Meksika, İspanya, İtalya, Portekiz, Belçika, İsviçre, Çekoslavakya, Sırbistan, Macaristan, Sovyet Rusya, Yunanistan, Romanya ve Türkiye Üniversiteleri ilim alanında varlığına inanılarak tedrisatında bu ilmi müstakil bir klinik ve kürsü olarak kabul etmeleri tıbda bilhassa cerrahi domeni içinde Urologinin büyük ehemmiyetini göstermektedir.

Artık yirminci asırda dünyanın modern Urologisi, bir asrı geçen kıymetli icraat ve tedrisile istiklal kazanarak tıbbın en esaslı ve lüzumlu bir ihtisası bulunduğu inanın ve iman getirilmesi için yalnız insanlığın sağlığına ve saadetine çalışan ve mefkureleri onun şeref ve değerile dolu olan bil-gin tıp alimlerinin yüksek vicdanlarını işhad ve canlı vak'alarla da isbat eder ve bu hakikatin tama-men teslim edildiğini de bilmeyenlere ve bilmek istemeyenlere burada bir kere daha göstererek mesleğimizin esaslı bir ödevini görmek isterken ve bütün açıklığı ve acılığı ile açdığımız bu hakikat yolu üstünde halihazır Urologisile umumi cerrahisi arasındaki farkları gösterirken memleketimizin ve bütün dünyanın sayın cerrahlarıyla münakaşaya hazır olduğumuzu ve kompetan otoritelerin ilmi mütalaalarına sütunlarımızda da değerli yerler hazırladığımızı arz ederiz.

TÜRKİYE'DE UROLOGİNİN TARİHÇESİ

Türk tıp tarihinin bizlere gösterdiği hakikatler, Urologi yolunda çalışan büyüklerimizin o ilk devrelerde bile ne büyük himmetler vücade getirdiklerini isbat etmektedir.

Esasen Türk diyarının bir çok yerlerinde cihaz bevlıye ait hastalıkların başında çokluğu itibarıyla mesane ve ihlil taşları görüldüğünden o vakitler bütün dünyada olduğu gibi bizde de bu uğurda uğraşanlar çok olmuştur. Bu suretle Urologi, türk hekimliği tarihinde ilk devirlerdenberi esaslı ve büyük bir yer tutmuştur.

O zamanlar idrar yolları hastalıklarının teşhisi için asrımızda kullanılan modern vasıtaların bulunmamasına rağmen bu hususta düşünülen ve söylenen bir çok hakimane beyanat bugünkü nazariyatın başlangıcı bir halde vüs'atlı ve şümullüdür.

Biz burada Türk tıp tarihinin; "tarihten evvel"ki devirlerinde geçen Urologisinden daha ziyade asrımıza yakın zamanlarındaki Urologiden kısmen ve asıl mevzuumuzu teşkil eden hali hazır Urologimizden de tamamen bahsederek yirminci asırda Türkiyede Urologinin kuruluş tarihini ve hal ve vaziyetlerini bildirmek arzusundayız.

On altıncı asırda garp tababeti, tıp tedrisatını Arap telifatından yaparken asarı atika mütaleası zımında Hyppocratin ahkamına dönen "ric'i bir devre" geçirmiş ve bu zaman ise tıp ilminin bir tedenni devresi telakki edilmiştir.

Garpta bu devre devam ederken Şarkta Türk hekimliğinde Urologi ileri gitmeğe başlamıştır.

Tarihin bu devrinde Anadolu'da Kastamonide yetişen "Hakim" Ahi Çelebi'nin Türk tababetinde Urologiyi pek önemli gösterecek bir derecede çalıştığı büyük bir fahr ile görülebilir.

O zaman "Faidei hasat" adı ile sırf idrar yolları taşları hakkında yazdığı (42) sahifelik yazma bir risalesi Türk Urologisinin ilk ve güzel değerli bir eseri olmuştur.

Burada ilk "Tefititi hasat" ameliyesi bahsi pek etraflı bir tarif ile izah edilmiş ve aynı zamanda da cihazı bevli taşlarının arazına dair de oldukça görgülü malumat verilmiştir.

Risalenin bir kaç babı da idrar yolları ameliyatlarına hasredilmiş ve bu hususta da işe derin bir vukuf gösterilmiştir.

Esasen o asırda gerek batıda ve gerek doğuda olsun Urologiye ait bir ameliyat ancak ya mesaneden bir taş çıkarmak ve yahut ta bir sonda ile idrar almaktan ibaret olduğundan kitaptaki ameliyat bahisleri de ekseriyetle sırf taşlara münhasır kalmıştır.

Bu kitabın mütaleasında en ziyade nazarı dikkati çeken bahis, ilk "Tefititi hasat" ameliyesinin Türkiyede yapıldığını bizlere öğretmesidir.

(Hakim Ahi Çelebi'nin tarifine göre bir hastanın mecrayı bevlisinde tıkanıp kalmış olan bir taşın hasıl ettiği "İhtibası bevli" Retention d'urine dolayısıyla evvela taşın geriye itilerek mesaneye reddi ve ihtibasın ref'i düşünülmüştür. Bir faide hasıl olmayınca gümüşden bir sonra ile idrarın alınmasına çalışılmış, fakat taşın ne geriye ve ne de öne kıyıdamaması ihtibasın ıstıraplarını arttırmıştır. Sondanın içine sevk edilen ince bir tel ile taşın yerinden oynatılmasına uğraşılmış, muvaffak olunamadığından bu tel mandiren yerine ucu kısaçlı bir alet yani bir (Lithotriteur) konulmuş ve bununla taş tutularak ve parçalanarak dışarıya çıkarılmıştır.

Bu suretle (Hakim Ahi Çelebi'nin kitabında bildirilen ve hasta olan "Emir Ali Keyvan Bey" tarafından düşünüülüp kendi üzerinde tatbik edilen bu (Lithotritie) ameliyesi (1512) de yapıldığına göre Fransada (1862) de (Civiale) tarafından yapılan ve zamanla tekemmül eden (Lithotritie) den tam üç buçuk asır önce ilk olarak Türkiyede yapıldığı anlaşılmaktadır.

Türkiyede Urologi; asırlarca evvel iptidai olsa da yine eyi bir düşünüş ve görüş içinde bütün tatbikatı hep (Lithotomie) üzerinde temerküz etmiştir.

Yarım asır evvel ise: diğer ihtisaslar gibi cerrahi içinde daha fenni bir surette yürüyen Urologimiz orada da yine yalnız icani bir şak ile "taş çıkarma" dan ve ihtibaslılarda da sonda ile (idrar alma) dan ve ihlil darlıklarında ise bir kaç Dilatation yapılmadan ileri gidememiştir.

Zeman ilerledikçe cerrahideki tekamül diğer ameliyatlar gibi Urologi ameliyelerini de ilerletmiştir. Fakat yapılan en büyük bir ameliye ise yine ancak bir (Abce Perinephritique) de ve yahut ta bir (pyenephnose) da bir açma müdahalesinden ibaret kalmıştır.

Memleketimizin tanınmış operatörlerinden ve Tıp Fakültesinin ilk cerrahi profesörlerinden (Prof. Cemil Topuzlu)nun Türk tababetinde (Asepsi ve antisepsi) temeli üzerinde cerrahi binasını kurduğu zaman diğer ameliyatları gibi Urologi ameliyeleri de daha muvaffakiyetle yüzgüldürücü neticeler vermeğe başlamıştır.

Fakat ne de olsa yine o vaktin ihtisas vasıtalı noksanlığı yüzünden Urologi ameliyelerinin tam bir endikasyon içinde yürüyemediği görülmüştür.

Bir asırlık bir mazisi olan Askeri ve Mülki Tıp Mekteplerimizin birleştirilmesile meydana getirilen Tıp Fakültemizin ilk senesinde 1908'de tam yirmi sekiz sene evvel, bütün cerrahi icraatında başarılı bir kudret gösteren bir cerrahın, ilk Duvayen profesör (Cemil Topuzlu)nun bütün ihtisaslarla beraber Urologiye de verdiği ehemmiyet ve büyük bir himmetle onu Fransada olduğu gibi memleketimizde de mübrem ihtiyacına mebni yükseltmeğe azmetmesi urologi için hayırlı bir hadise olmuştur.

O zamandadır ki; memleketimizde ve Tıp Fakültemizde ilk olarak müstakil bir Urologi şeri ve kliniği kurulmuştur.

Bu halde Türkiyede hiç bir yerde olmıyan Urologi seririyatı umumi cerrahi içinden kendine has muayene ve tatbikatile bir ihtisas branşı olarak ayrılmış ve bu ayrılışında da tekniğinde kuvvetli bir cerrahın büyük bir yardımı görülmüştür. O zamanlar Haydarpaşadaki yeni açılan Tıp Fakültesi Cerrahi kliniği içinde yalnız (4) yataktan ibaret küçük bir klinik, fakat çok hastası bulunan geniş bir poliklinik halinde başlayan Urologi tedrisatı, Parisin tanınmış internilerinden doktor (Papa) ya Agregre Profesörlükle tevdi edilmiş ve iki sene bir müddet sırf Fransızca olarak verildikten sonra kamilen Türkçe verilmeğe başlanmıştır.

İlk asistanı olarak çalıştığım bu klinikde, hastalıkların ziyadeleşmesiyle yatak adedi yirmiyeye çıkartılmış ve cerrahi kliniğinden ayrı bir yerde faaliyete başlanmıştır.

Bu suretle gerek klinik ve gerek poliklinikte vüs'at peyda eden Urologi, Papanın Albaran'dan alıp getirdiği ve derin bir vukufu Türk hekimlerine öğrettiği ilk ve lüzumlu bir ders ve bir kürsü olarak tanınmıştır.

1918 senesine kadar on sene gerek ameli ve gerek nazari kendi vüs'ati halinde devam eden bu tedrisat talebe için tatbiki olmaktan daha ziyade nazari bir halde kalmış ise de yine memlekette ve tababette Urologi notionunun ne olduğunu ve ne olabileceğini gösterip öğretmekten hali kalmamıştır.

Umumi harbin sonunda Papanın Yunanistana gitmesi üzerine münhal kalan bu kürsü, Mütarekede Tıp Fakültesine alınan bazı ecnebi profesörlerle birlikte gelen "Doktor de Cumont" ya verilmiş ve onun da az bir müddet poliklinik tedrisatından sonra istifasile hocasız kalan bu ders, inkılap zaferimize kadar süren beş senelik bir sükun devresi geçirmiştir.

Fakat Fakültenin on senelik bir tedris faaliyetinden kuvvet alarak yayılan Urologi , memleketimizde elzemiyeti takdir olunur ilmi bir cereyan uyandırdığından yer yer vüs'at kesbetmekten ve yeniden yeniye Urologi fuvayeleri meydana getirmekten uzaklaştırılmıştır.

1918 de Gülhane Askeri Tababet Tatbikat Mekteb ve seririyatı Tedris heyeti de Urologinin ehemmiyetini nazari dikkate almış ve (Casper)in talebesi değerli arkadaşımız (Fuad Kamil)i profesör olarak işe ve başa getirmesiyle askeri doktorlarının Urologideki tekamüllerine elverişli bir klinik tesis edilmiştir.

Tıp Fakültesile Gülhanede temerküz eden Urologi kliniklerinden yetişen asistanların seneden seneye artması bir taraftan bu mühim branşın müntesibinini çoğaltmakla beraber diğer taraftan da memleketin bütün sıhhi müesseselerinde birer klinik tesisin teminine yaramıştır. İstanbul müessesatı

sıhhiyesi içinde ilk olarak açılan Urologi servisi 1919 da İstanbul'da Yenibahçe "Valde - Guraba" hastanesinde kurulmuştur.

Esasen bu tarihten evvel hastanenin başhekimi Urolog (Necmeddin Arif)in sırf bu yoldaki ilmi arzusu ve ihtisasile idare ettiği bir servisi merhumun bir müddet buradan ayrılması yüzünden bir devrei sükuna girmiş, fakat Urologi tekamülü ve ihtisası için Fakülteden gönderildiğim Berlindeki İsrail kliniğinden avdetimde hastanenin Urologi mütehassıslığı uhteme tevdi edilmiş ve bulunduğum beş sene bir müddetle kadroya dahil resmi on yataklı bir klinik olarak teessüs etmiş olduğundan tekrar faaliyetegirmiştir.

Cumhuriyet Hükümetimizin ilk teessüsünde ise 1924 de Fakültemizde yeniden yapılan bir tedris programına göre evvelki klinikten daha vas'atli Urologi kliniği profesörlüğüne intihabıma mebni Gurabada münhal kalan bu servise doktor Ali Eşref'in tayin edilmesile o tarihten bugüne kadar devam etmekte olan çalışmalara geniş bir saha temin edilmiştir.

Anadoluda ise: Milli mücadelede İstiklal savaşı içinde bilhassa orduda Urologinin lüzum ve ihtiyacına mebni Gülhanenin yetiştirdiği Doktor İhsan Arifin muntazam çalışmalarile dahi askeri hastanelerinin bulunduğu Ankara - Cebeci, Isparta, Akşehir, İzmir Garp cephesi hastanelerinde Urologi servisleri beş senelik harp zamanında yüzlerce yatak üzerinde büyük faaliyet göstermiştir.

Savaşı müteakip bu çalışmalardan alınan neticeler üzerine askeri sıhhiyesinde de Urologinin lüzumu daha ziyade takdir edilmiş ve İstanbulda Gümüşsuyu, Haydarpaşa Askeri hastanelerile Ankara, İzmir, Konya ve Diyarbakir askeri hastanelerinde yeni baştan esaslı Urologi servisleri ihdas ve ibka edilmiş ve bunların başına da güzide askeri mütehassıslarımız getirilmiştir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının büyük ve ileri görüşlerinden biri ve birincisi olarak halk sağlığı için yerinde düşünülen ve tasdikile de kabul ettirilen ihtisas kanunlarının mer'iyete geçtiği anda ise Urologi de ilmi istiklalini resmen takviye ettirmiş ve memleketimizin müessesatı sıhhiyesinde nümune hastanelerinde birer birer Urologi mütehassıslıklarının ihdasına germi verilmiştir. Bunlardan İstanbulda Doktor İhsan Arifin başında bulunduğu Cerrahpaşa Urologi servisi yirmi beş yatakta çalışırken Haydarpaşa nümune hastanesinde bu sene ihdas edilen ve Doktor (Fuad Hamid Bayer) in idare ettiği on yataklı servisi bir hali mükemmeliyette faaliyete girmiştir.

Ankarada senelerdenberi Orhan Lütfinin bulunduğu Urologi servisi ise son zamanlarda hakikat-en bir nümune denmeğe seza, yeni baştan yepyeni meydana getirilen muazzam (Nümune hastanesinde) Orhanın Fakültemiz Doçentliğinin : tayininden sonra Doktor Feyzi Taner'in durmaz çalışmalarile modern bir halde Hükümet merkezimizde temerküz ve temeyyüz etmektedir. Magnisa hastanesinde ise kadrosunda bulunan cildiye servisine de Urolog Dr. Şefik' getirilmekle bu branşın muztariplerine yardım edilmiştir. Yine İstanbulda Hasekide açılan Urologi Polikliniği ile Beyoğlu "Zükur" hastanesi Urologi Servisi de (Dr. Hakkı Rüştü)nün çalışmalarına yeni bir saha olmuştur.

Bu seneler içindedir ki: geçirdiği beş senelik bir sükun devresinin tıb tahsil hayatında zararları görülen Tıp Fakültesi Urologi kliniği ise 1925 de yeniden yapılan bir tedris programı üzerine yine Haydarpaşadaki bulunduğu küçük bir pavilyondan (30) yataklı esaslı bir kliniğe yerleştirilmiş ve içinde kendine mahsus ameliyathanesi ve poliklinik dairesile tam bir klinik haline girmiştir.

1933 e kadar aynı yerde faaliyette bulunan bu klinik Cumhuriyet Hükümetimizin üniversal bir teceddüde nümune olacak surette yeniden tesisile inkişafına karar verdiği (İstanbul Üniversitesi) nin teşekkülünde 1933 senesi ağustosunda başında Haydarpaşadan İstanbula nakli ile yeni yapılan ders programı içinde Fakültenin yedinci ve sekizinci son semestrelere iki semestre tedrisine ve kliniğe de vüs'at verilmesine yerinde bir karar verilmiştir.

Bu suretle yeniden kurulan (İstanbul Üniversitesi) heyeti tedrisiyesi de Almanyadan getirilen bir çok ecnebi profesörlerle beraber yeni bir faaliyete girdiğinden İstanbul müessesatı sıhhiyesine taksim edilen seririyatların yatak adetlerinde bir artırma istenilmiş ve bunun için yeniden yeniye klinikler inşası temin edilmişsede klinikler taksiminde nasılsa yanlış bir düşünce ile Urologi kliniği

1933'den 1936 senesine kadar Şişli Etfal hastanesinde cerrahi servisi içine sıkıştırılan on yataklı bir halde kalmıştır. Fakat memleketin bu hastalıklar muztarıleri karşısında gösterdiği modern tedavi lüzumu ilmi olarak isbat edildiğinden teksiri nüfus için en önde hizmet edebilecek ve her bir seririya-ata büyük bir yardım gösterecek olan bu mühim branşın ilerlemesi ve gittikçe çoğalan tıp talebesine ana vatanda tatbiki çalışmalarına bir medar olabilmesi için merkezi ve vüs'atlı ve müstakil olan bir yere Gurabadaki yeni paviyona nakline ve yatak adedinin de otuz beşe çıkarılmasına dair verilen muhik bir karar Kültür Bakanlığımızın ileri görücü yüksek takdir ve tasdikine iktiran etmiştir.

Cumhuriyet Üniversitemizin bütün ilmi ihtiyacı kafil tekamülü uğrunda, milyonlar sarfile vücade getirilen modern tesisatından tedrisat ve idari mes'uliyeti üzerinde bulunan Urologi kliniği mücehhez bir hale getirilmiştir.

Senelerdenberi basit bir pyelografi yapılmak üzere sondalarile birlikte merkezi Röntgen Enstitüsüne götürülmek zahmetinde bulunan hastalarımız bugün bu tesisat sayesinde bütün bir istiharatı temin eden röntgen cihazlı seperasyon masaları üzerinde ve hususi odaları içinde en emin bir teşhis ve müdavata mazhar bulunmaktadır.

Yirmi sekiz senelik tarihçesini bu suretle hülasa ettiğimiz Urologimiz bugün yirminci asra uygun bir halde modern bir nüveyi vücade getirmiş ve müşterek bir sayile daha vüs'atlı bir intaşa yol verilmiş bir vaziyette olduğu gösterilirken 1933 de tesis edilen bir Urologi cemiyetinin varlığını ve Avrupa Urologi Üstatlarının fahriyen kollabore oldukları cemiyetin organı olarak neşredilen bir (Türk Urologi Dergisi) ile bir de ayrıca çıkarılan (Urologi kliniği) adındaki bir mecmuası ve şimdide kadar türkçe intişar etmiş Urologi tellifatı bulunduğu; Almanya ve Viyana Urologi Cemiyetlerinde de muhabir azaları ile Arsıulusal Urologi Cemiyetinde milli delegeleri olduğunu yazar ve bu yolda Türk tababeti namına kemalli bir kıvanç duyarız.